WIELKOPOLANIN

Rok 26. PRZEDPŁATA w POZNANIU Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,4 m., mies. 40 f. REDAKCJA: ulica Dolna Wałowa nr. 1, I piętro. z doniesieniem 50 f. — „Wielkopolanin“ wychodzi codziennie.

Poznań, sobota 16 maja 1908.

Telefon: Ekspedycji 1013 Redakcji 1142

PRZEDPŁATA na POCZTACH: Kwartalnie 1,2 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. INSERATY: od wiersza drobn, 25 f. Rękopisów się nie zwraca. EKSPEDYCJA: ulica Posadowskiego nr. 39.

Nr. 113

Ostatni wiec „Straży“ na Wildzie zagaił wczoraj o godz. trzy kwadranse na 9 wieczorem w lokalu p. Golana w obecności około 80 uczestników starosta p. Dobrowolski. Na przewodniczącego obrano p. Sworowskiego, na sekretarza p. Ziółkowskiego, na ławników p. Piechockiego i Lewandowskiego.

Pan dr. Jaworski mówi na temat „o potrzebie i znaczeniu oświaty“. Pan mec. Paczkowski w przeszło godzinnej mowie „Paragraf 12 a „Straż,“ zakończając deklamacją wiersza Słowackiego: „Smutno mi Boże“. Pan Dobrowolski odczytuje referat „o przeszłości niemieckiej“, przedstawiając ją w niezbyt przyjemnych barwach, lecz opierając się na faktach historycznych.

W dyskusji zabierali głos następujący panowie: Ruczkowski starosta z miasta, nawołując, aby od jutra, tj. dzisiaj 15 maja wycofywano kapitały złożone w niemieckich instytucjach finansowych, a umieszczano niezwłocznie w polskich, dających nam o wiele większą pewność i znacznie większy procent; dalej, aby od dnia tego ani jeden blat niemiecki nie znajdował się w domach naszych, lecz w każdem domu polskim polskie pismo i polska książka. Przemawiał dalej p. Żniński z Bochum, p. Z. Lewandowski; p. Wlekliński do głębi serca wzruszającą wygłosił mowę. Pan mec. Paczkowski nawołuje zebranych do zachowywania spokoju pomimo udręczenia, wynikłego z codopiero uchwalonych ustaw antypolskich.

Pan Ziółkowski odczytał rezolucją następującą, którą zebranie przyjmuje oklaskami:

„Zebrani na ostatnim wiecu „Straży“ na Wildzie dnia 14 maja podnosimy głos zbiorowego, uroczystego i stanowczego protestu przeciw niesłychanym ciosom wymierzonym w nasz byt narodowy jakiemi są ustawa wywłaszczająca oraz zakaz używania języka ojczystego na wiecach publicznych. Wobec Boga i Matki najświętszej, Królowej Korony polskiej, postanawiamy niezłomnie wszelkiemi siłami naszemi bronić naszych skarbów ojczystych wobec swej przeszłości i swojej przyszłości i stać zawsze wiernie przy sztandarze narodowym.

Pan Koźmicki po dłuższej mowie proponuje oddanie losów naszych w ręce Boskie odśpiewaniem pierwszej zwrotki pieśni „Kto się w opiekę“, co się też stało. Pan dr. Rydlewski wnosi okrzyk na cześć mowy polskiej i na tem zakończył się ostatni wiec „Straży“ na którym obradowano jeszcze jak nam „dziób urósł.“

Z wybiciem godziny 12 w nocy rozeszli się wszyscy spokojnie do domów.

O naszej poznańskiej wystawie.

Na polu dziennikarskiem, — to znaczy — na łamach pism naszych, o wystawie, której otwarcie nastąpi już 28 czerwca rb., od dłuższego czasu nie było ani wzmianki, czy to bądź w charakterze urzędowego jakiegoś komunikatu, czy też wreszcie nieurzędowego, za to tem cenniejszego. Ale kto to ma pisać, czy komitet? Po części — tak, boć to obowiązkiem jego informować publiczność, jak stoi ze sprawę jemu powierzoną; czy jest to może obowiązkiem redakcji pism naszych? I znów odpowiem, że po części — tak. Bo jeżeli za polityką urzędową znajduje się dosyć czasu na kroniki sądowe i brukowe, które, nawiasem mówiąc, zdobić muszą każde pismo codzienne, znaleźć się powinno także chwilkę czasu i na to, aby dowiedzieć się i napisać coś o sprawie, która obchodzi nasz przemysł i rzemiosło, jedyne pola pracy, na których ze względną swobodą możemy się poruszać.

Nie będę atoli wchodził w tym wypadku w to, czy tu zawinił ślusarz, czy też kowal, bo otrzymawszy pewne dane od naszego czcigodnego komitetu wystawy, pospi szam podzielić się swymi wiadomościami z szanownymi czytelnikami, a mianowicie z tymi od hebla, młota i kowadła, bo tych z pewnością nieudolne me słowa najwięcej zajmą.

Otóż nasamprzód: liczba wystawców przekroczyła liczbę studwudziestu, a miejsca na sali i w pawilonie przy sali już podzielone między wystawców.

Liczba ta mnie zastanawia, boć jak na ten nasz wielki Poznań — na środowisko naszego przemysłu — stanowczo za mało, z drugiej znów strony, uwzględniając tę ogólną biedę, jaka w tym roku pomiędzy rzemieślnikami właśnie szerokie zatacza kręgi, liczba ta wydaje mi się „dosyć“ wielką. Ponieważ tak z jednej strony liczba ta jest za małą, z drugiej znów „dosyć“ wielką, jest w każdym razie jeszcze niedostateczną, aby zadowolić mogła i powinna w pierwszym rzędzie komitet wystawy, pozatem Towarzystwa okręgowe, a wreszcie nasze społeczeństwo.

Na gorącą moją prośbę uchylił przedemną Komitet dalszy rąbek z swych „tajemnic.“ Otóż w wystawie z poważniejszych firm udział biorą przedewszystkiem:

H. Cegielski. z swoją wiochną na plakacie, przepraszam, chciałem powiedzieć z swoimi maszynami. Ponieważ kominy fabryczne, kotły i maszyny w pełnym biegu w czasie wystawy będą przeniesione na plac wystawy, firma ta zajmie dość znaczny obszar, tak, iż sama już stanowić będzie „małą wystawę“, co tylko przyczynić się może do uświetnienia tej wystawy.

Z pokrewnych zawodów stanęli do zapasów B. Ziółkowski i A. Dziabaszewski. Połączone z nimi będą firmy W. Mazurkiewicz i A. Grossmann i Sp. — Także wielki nasz fabrykant i eksporter „chiński“ W. Płonka z swymi lichtarzami, krzyżami itd. nie omieszkał zapisać się do grona wystawców, mając z pewnością przytem na uwadze, iż koszty reprezentacji będą na tej wystawie znacznie mniejsze, niż na corocznym jarmarku lipskim. Dałby Bóg, aby tu także tyle sprzedał, co tamże. Z naszych „fabrykantów“, i to nie w metalu lecz w drzewie, wymienię tu tylko firmy: G. Zeyland, Spółka stolarska, W. Dankowski i Sp., Mańczak i Sp. i wiele innych pomniejszych, przeważnie pochodzących z Swarzędza. Zdaje mi się, iż gałęź to jedyna, która licznie będzie reprezentowaną.

Z naszych mistrzów mody ubierać będą na wystawie prawdopodobnie osobiście prezes Młodych Przemysłowców p. Miklaszewski, dalej pp. Piotrowski, Drabętowicz, Świgoń itd. Aczkolwiek ten zawód oraz szewski dość licznych w Poznaniu ma przedstawicieli, nie znajduję w spisie dostatecznej liczby, a mianowicie naszych starszych i zasobniejszych przemysłowców. Czyżby im się nie opłaciło już podejmować tego trudu, czyż tylko obsyłają wystawy „wszechświatowe“? Może niejeden z czytelników będzie pod tym względem szczęśliwszym odemnie i dowie się o powodach, bo ja coprawda nie wiem. Z szewców do zawodu stanęły tylko młodsze siły, jak: A. Maliński, Małecki z Główny, Trafankowski z Stęszewa, A. Roszak z Środy.

Dział wyrobów chemicznych będzie dość mnogo obesłanym. Udział swój przyrzekły firmy Z. Ritter, K. Chmielewski, Hermes z Starołęki, Wiktor Offierski, Ewert z Mosiny, a wreszcie dr. Roman May.

Złoto i srebro znajdzie swych przedstawicieli w pp. J. Pendowskim i M. Daneckim.

Wodą zaopatrywać będzie wystawę firma W. Hedinger, która też urządzi na wystawie podobno bezpłatne kąpiele i to „na zimno i ciepło.“ Dopomagać jej będzie w tym przedsięwzięciu specjalny fabrykant wanien A. Stanek.

Elektryczność wystawową rozdzielać będą za darmo firmy A. Rontz i Witold Zakrzewski.

Nasze swojskie kilimki, przepiękne hafty kościelne przedstawi firma J. Eichstaedt, zajmując w sali jedno z największych i najlepszych miejsc. Również kościelne rzeczy, lecz w drzewie, ujrzymy w własnym pawilonie rzeźbiarza W. Nowakowskiego.

O ozdobieniu wystawy figurami pomyślała firma S. Michalski i Sp. Z tegoż zawodu biorą także dwie młodsze firmy udział i to: M. Jankowski i Ballenstedt. Porcelanę i szkło wystawia sekretarjat wystawy firma S. Dekiert i Spółka.

Dla amatorów papierosów ustawią się w rzędzie: M. Droste, Stella i Piast.

Zaś tych, co im tak szybko schnie w gardle, zadowolą z pewnością sądki, sądeczki, butle i buteleczki różnych nalewek i nalewajek, postupek i postupajek z rumem i bez rumu czyli z alkoholem i bez alkoholu B. Kasprowicza, Buchholza, Fr. Maisla i Domagalskiego i Sp. i wielu innych jeszcze.

Na uspokojenie ogólne spoconych umysłów oddziaływać mają lody, cukry i ciastka ze śmietaną Hyżewicza, Kurczewskiego, Zawadzkiego, Sałacińskiego, Przybylskiego, Litwińskiego i Hołogi z Środy. Jako pokrewny z nimi stanął nasz „piernikarz“ A. Markiewicz z Kostrzyna.

Wszystkich wystawców podjęło się fotografować Atelier Rubens, a żywe portrety na miejscu malować będą W. Lisiecki, Gendzierski, Moraczyk, Biernacki, Kaźmierczyk i Michałowski z Mosiny.

Piękną dekoracją żywymi kwiatami stanowić będą oranżerje M. Osińskiege i W. Marcińca, którzy będą mieli dosyć sposobności swój kunszt artystyczny okazać.

Dobiegając z spisem do końca, nie mogę nie wymienić jeszcze firmy Pilczek i Putiatycki, która widocznie nie mogła doczekać sie otwarcia wystawy, bo już przed wystawą urządziła dla siebie „wystawę“ — co się zowie. Bo czyż inaczej nazwać mogę te artystycznie wykonane plany wystawy, lub też gustowne plakaty i znaczki reklamowe. Są one już wystawą przed wystawą. Do zawodu z tą firmą pod względem druków stanęli Atlas, Tomaszewski i Sp.

Z spisu wystawców mógłbym niejednego jeszcze wymienić, ale przekraczałoby to właściwe ramy. Ponieważ zaś jestem zwykłym tylko śmiertelnikiem, nie chciałbym wychodzić poza zwykłe ramy.

Lecz jednego nie mogę pominąć milczeniem. Otóż zdaje się, iż nie posiadamy fabrykantów świec, bednarzy, koszykarzy, pantoflarzy, tokarzy, zegarmistrzów, kowali, ślusarzy, puszkarzy, garncarzy, murarzy, sztukatorów, piekarzy, rzeźników, rzeźbiarzy i introligatorów, bo z tych zawodów albo wcale nie albo bardzo, bardzo mało znalazłem zgłoszeń.

Aczkolwiek termin zgłoszeń upłynął, niechaj ten i ów z wyżej wymienionych zawodów bezzwłocznie się zgłosi do Komitetu, a z pewnością Komitet mimo podziału miejsc zupełnie krytych, znajdzie z pewnością jeszcze furtkę, aby tych spóźnionych przepuścić i pomieścić ich jeszcze w gronie wystawców. Jak mnie ze strony kompetentnej zapewniono, miejsc otwartych jeszcze wiele stoi niezajętych. Może tem lepiej będzie dla bawiącej publiczności, lecz czyż dla celu wystawy — chciałbym powątpiewać.

Mimo to, mam to mocne przekonanie, że Komitet w tym ostatnim jeszcze czasie przygotuje nam wystawę, która nietylko Poznaniowi, ale całemu naszemu społeczeństwu chlubę przyniesie! Z swej strony tak Komitetowi jak wystawcom przesyłam na tej drodze Szczęść Boże! w tej ciężkiej, mozolnej i niewdzięcznej pracy. Bo, jeżeli gdzie, to przy wystawach najwięcej sprawdza się nasze staropolskie przysłowie: „Jeszcze się ten nie narodził, coby wszystkim dogodził.“ Zdaje się i tym razem się nie sprawdzi, bo Komitet ma, jak z dotychczasowej jego działalności wynika, dosyć szczęśliwą rękę.

F. K.

* **Walne zebranie wyborcze** powiatu poznańskiego zachodniego odbędzie się w niedzielę, dnia 17 bm. o godz. 3 po południu w Stęszewie w tartaku p. Paciorkiewicza, na które zaprasza wszystkich wyborców.

Komitet wyborczy powiatowy.

* * *

* **Wiec wyborczy** na powiat wrzesiński odbędzie się w niedzielę, dn. 17 bm. o godzinie 4 po poł. na sali „O-

deum," na którym poseł X. prałat Stychel zda sprawozdanie poselskie.

Komitet powiatowy.

* * *

* **Na powiat szamotulski** odprawią się w niedzielę, dnia 17 b. m. następujące wiece przedwyborcze:

1) w Szamotułach o godz. 1 w południe na sali p. Gieremka, dla wsi należących do parafji szamotulskiej.

2) w Szamotułach o godz. 4 po poł. na sali p. Gieremka dla miasta.

3) w Bytyniu o godz. 1 w poł. na sali p. A. Hoffmanna.

4) w Ostrorogu o godz. 4 po poł. w lokalu na górze zamkowej.

5) w Oporowie o godz. 4 w ujeżdżalni p. hr. Mieczysł. Kwileckiego.

6) we Wilczynie o godz. 12 w południe w stodole plebańskiej.

7) w Dusznikach o godz. 5 po po poł. w lokalu p. Maja.

8) w Obrzycku o godz. 4 po poł. na sali p. Zbonikowskiego.

9) w Grzebieniskach o godz. 4 po poł. w lokalu p. Wujka.

10) w Lipnicy o godz. 12 w południe.

11) we Wronkach o godz. 4 po południu na sali p. Śniegockiego.

12) w Kaźmierzu o godz. 12 w poł. w stodole proboszczowskiej.

Komitet powiatowy

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat obornicki odbędzie się w niedzielę, 17 bm. o g. 1 w południe na sali p. Klosego w Obornikach.

Na tejże sali odbędzie się także wiec o g. 3 po poł. dla tych wyborców, którzyby na walne zebranie dostać się nie mogli.

O liczny udział uprasza

Komitet powiatowy.

* * *

* **Walne zebranie wyborcze** dla powiatu kościańskiego odbędzie się w niedzielę, 17 maja o godz. 4 i pół po poł. na sali hotelu Victoria w Kościanie. Komitet wyborczy

na powiat kościański.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat śmigielski odbędzie się w niedzielę, dnia 17 maja o godzinie 4 po południu na sali strzeleckiej w Śmiglu.

Alfons Bréchan,
przewodniczący komitetu wyborczego na powiat śmigielski.

* * *

* **Wiec przedwyborczy** odbędzie się w niedzielę, d. 17 bm. w Krobi na sali p. Pomorskiego po poł. o godz. 4.

O liczny udział prosi

Komitet powiatowy.

* * *

* **Wiec przedwyborczy** odbędzie się w Piaskach w niedzielę d. 17 o godz. 3 i pół na sali p. Stroińskiego.

O liczny udział prosi

Komitet powiatowy.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat leszczyński odbędzie się w niedzielę, d. 17 bm. o godz. 4 po południu na sali p. Pieczyńskiego w Osiecznie. — O liczny udział uprasza

Komitet powiatowy.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat koźmiński odbędzie się w Koźminie w niedzielę d 17 bm. o godz. 4 po poł. na sali hotelu du Nord. — O liczny udział wyborców prosi

Komitet wyborczy powiatowy.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat żniński odbędzie się w Żninie w niedzielę dnia 17 bm. po południu o godz. 5 na sali p. Bukowskiego. Na porządku dziennym pomiędzy innemi przemówienie posła p. Czarlińskiego.

O liczny udział uprasza

Komitet wyborczy.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat ostrzeszowski odbędzie się w niedzielę, 17 maja o godzinie 3 po południu na sali pana Kahlerta w Ostrzeszowie.

Komitet powiatowy.

* * *

* **Wiece wyborcze** odbędą się dla powiatu chodzieskiego w dniu 17 bm. w niedzielę krótko po 2 po poł. w Chodzieżu; — dla pow. czarnkowskiego d. 24 b. m. w Czarnkowie.

* **Okręgowe zebranie wyborcze** odbędzie się w Grzebienisku w niedzielę, dnia 17 maja o godz. 4 po południu na sali p. Wujka. Okręg stanowią miejscowości: Brzoza, Ceradz dolny, Gaj Wielki, Grodziszczko, Grzebieniska, Mieścisko i Sarbia.

O liczny udział wyborców uprasza

Okręgowy podkomitet
pow. Szamotulskiego.

* * *

* **Walne zebranie wyborców** powiatu krotoszyńskiego celem dokonania wyboru kandydatów na posłów odbędzie się dnia 17 b. m. po południu o godz. 4 w Krotoszynie na sali p. Dymlanda.

O liczny udział uprasza

Komitet wyborczy
na pow. krotoszyński.

* * *

* **Walne zebranie** przedwyborcze na powiat kępiński odbędzie się w niedzielę, 17 maja w Kępnie na sali Domu Katolickiego.

* * *

* **Walne zebranie wyborcze** na powiat pleszewski odbędzie się w Pleszewie w niedzielę, dnia 24 maja o godz. pół do 5 po poł. na sali hotelu Wiktorja.

O jak najliczniejszy udział wyborców uprasza

Komitet wyborczy
na pow. pleszewski.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Cesarz niemiecki wyraził kanclerzowi rzeszy, księciu Bülowowi telegraficzne podziękowanie, z powodu przeprowadzenia w świeżo zamkniętej sesji parlamentu, licznych i ważnych ustaw. — Dziś, dnia 15 bm. wchodzi w życie jedna z tych „ważnych" ustaw, zakazująca nam mówić po polsku na zebraniach!

Rosja. W Kijowie wzbudziło wielką sensacją aresztowanie dyrektora tajnej policji Aslanowa, które nastąpiło na wniosek nadprokuratora i za zezwoleniem jenerał - gubernatora. Aslanow podejrzany jest o krzywoprzysięstwo, którego się miał dopuścić, aby pewnego znanego złodzieja oczyścić. W mieszkaniu jego znaleziono korespondencję z wszystkimi złodziejami i rzezimieszkami kijowskimi, z której wynika, że policja tamtejsza robiła interesy z złodziejami, przez których była opłacana.

— Przy obradach nad budżetem więzień w Dumie rosyjskiej toczyć się będzie także debata nad niezmiernem przepełnieniem więzień. Tak n. p. w więzieniu kijowskiem, obliczonem na 690 więźniów, pomieszczono ich 2206; położenie ich jest naturalnie okropne. W Odesie napchano 1610 więźniów zamiast 804, w Jekaterynosławiu 942 zamiast 324. Więźniowie zmuszeni są wskutek przepełnienia spać w kurytarzach w pozycji siedzącej.

— Na dwa oddziały pułku rosyjskiego znajdującego się na manewrach koło Tyflisu, wykonali napad uzbrojeni jeźdzcy. Jeden żołnierz zginął, kilku jest rannych. Wysłano silny oddział w pościg za atakującymi.

— W Jekaterynosławiu w środę po poł. o godz. 2·30 rzucono we więzieniu gubernialnem do pokoju, w którym znajduje się straż bombę o wielkiej sile wybuchowej; mury zostały uszkodzone, a okna sąsiednich domów zniszczone. — Równocześnie usiłowali więźniowie uciec. Straż zastrzeliła 10 uciekających więźniów, także poza obrębem więzienia zabito i zraniono kilku więźniów; 1 dozórca więzienny odniósł rany.

Francja. Według statystyki wyborczej, zestawionej w ministerstwie spraw wewnętrznych, wybierano posłów: w departamencie Sekwańskim dla 77 gmin; większość zdobyli w 49 gminach radykalni i radykalni socjaliści, w 10 republikani lewicy, w 6 postępowcy, w 5 narodowcy i reakcjoniści, w 4 niezależni socjaliści i w 3 zjednoczeni socjaliści. — Dla wszystkich innych głównych gmin odbyło się 350 wyborów, z tych otrzymali: radykalni i radykalni socjaliści 174 mandatów, republikanie lewicy 86, postępowcy 48, narodowcy i reakcjoniści 39, zjednoczeni socjaliści 8, niezależni socjaliści 3. Statystyka ta będzie naturalnie jeszcze badaną ściślej; niewątpliwie przecież socjaliści ponieśli klęskę, która nie pozostanie bez wpływu na przyszłe wybory do senatu i na ogólną politykę Francji.

Włochy. Doszło do ostatecznego porozumienia Włoch, Rosji, Francji i Serbji w sprawie kolei, mającej połączyć Adrjatyk z Dunajem. Kolej kończyć się będzie w porcie albańskim San Giovanni di Medua i posiadać będzie odnogę do portu czarnogórskiego Antivari.

Anglja. W Londynie ukazała się nowa księga niebieska, obejmująca statystykę popełnionych w Macedonji okrucieństw.

Ameryka. Sekretarz stanu Root oświadczył w interwiewie, że wprost nie rozumie, dlaczego Niemcy omawiają zawarcia traktatu rozjemczego ze Stanami Zjednoczonemi, jakkolwiek wszystkie inne mocarstwa traktaty takie już podpisały. Rząd Stanów Zjednoczonych zamierza zwrócić się jeszcze raz do Niemiec w tej sprawie, a jeżeli rząd niemiecki i tym razem da odpowiedź odmowną, to postępowanie takie uważane będzie bez wątpienia powszechnie za podejrzane.

Afryka. W Casablance przyszło wczoraj do ostrego starcia między żołnierzami hiszpańskiemi i francuskiemi. Hiszpanie strzelali najpierw do francuskich żuawów, którzy na ogień odpowiedzieli. Jeden hiszpan został zabity, jeden hiszpan i dwaj francuzi są ranni.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 15-go maja 1908.

Uczmy dzieci czytać i pisać po polsku!

* **Wielkopolskie karty z pelikanem** sztuka 10 fen. są do nabycia wszędzie tam, gdzie się sprzedaje telegramy gratulacyjne.

* **Poseł do ludu polskiego.** Abonentów na prowincji prosimy, by się po „Posła" zwracali bezpośrednio do administracji Katolika (Bytom — O.|Schl.) Administracja pisma naszego sprzedawać będzie „Posła" tylko odbiorcom na miejscu.

* **Biuro** informacyjne Polskiego Centralnego Komitetu wyborczego i Biuro „Straży" przy Alejach nr. 18, jest otwarte codziennie rano od 10—1, po południu od 4—6, w niedzielę i święta od 12—1. Adres: Dr. Tadeusz Jaworski, Poznań—Posen. Telefon 1640, tylko w godzinach od 10—1 i 4—6. — Prosimy o nadsyłanie wiarogodnego materjału jako to: zakazów i rozporządzeń policyjnych i administracyjnych, nadużyć komisarzów, landratów i urzędników stanu, akt sądowych i wyroków itp. — dla użytku posłów naszych.

* **Księga adresowa** kupiectwa i przemysłu polskiego. Z powodu znacznych trudności przy zbieraniu materjału statystycznego przeciągnęło się wydawanie „księgi adresowej." Obecnie znajduje się już w druku i wykończoną zostanie w ciągu lata. Cały dział ogłoszeń powierzyliśmy p. A. Gustowskiemu, zarówno na prowincji jak i w mieście Poznaniu. Wszystkich kupców i przemysłowców, którzyby w „księdze adresowej" chcieli podać swe ogłoszenia, prosimy zgłosić się najpóźniej do końca bm. p. adr.: „Kupiec", Poznań-Posen.

Sekcja ekonomiczna „Straży."

* **Poznań.** (Urząd stanu cywilnego z d. 14 maja 1908 r.) Zapowiedzie: Pomocnik malarski Jan Rogalski z W. Dolatkowską. Robotnik M. Karnabal z Agn. Michalak. Ranżujący G. Brauer z M. Sikorską. — Śluby: Lekarz specjalista dr. J. Gottstein z A. Tonn. Inspektor gospod. H. Schröder z M. Empacher. Policjant Karol Geisler z Elżb. Beyer. Ranżujący P. Prendke z Wł. Grzybowską. Robotnik N. Kaczmarek z A. Andrzejczak ur. Pięta. — Urodziny. Syna: Robotnik P. Schmidt. Robotnik kolejowy M. Dembiński. Robotn. P. Piechowiak. Robotnik St. Scheffer. Palacz lokomotywy G. Knickmann. Mularz F. Marciniak. Fryzjer Ign. Majkowski. Robotnik Fr. Gdeczyk. — Córkę: Robotnik Fr. Chodziak. Robotnik Wojc. Kaczmarek. Czeladn. rzeźnicki Ant. Kubacki. Niezamężna F. — Umarli: Wdowa Chr. Jeffke ur. Fiebelkorn 62 lata. Szwaczka A. Mollet 59 lat. Zamężna Fr. Silberstein urodz. Salomon 52 lata. St. Czyszczyńska 1 rok 6 mies. 5 dni. C. Kędziora 4 mies. 15 dni. S. Schade 13 dni Wilh. Häusler 2 miesiące.

* **Poznań.** Z rady miejskiej. Na przedwczorajszem posiedzeniu rady miejskiej załatwiono przeważnie sprawy administracyjne. Z radnych polskich referowali pp. Ludwik Frankiewicz i Zenon Lewandowski. Prawie wszystkie sprawy przechodziły w myśl uchwał komisji finansowej. Na wstępie uczczono pamięć zmarłego radnego Meyersteina przez powstanie z miejsc. Rada miejska uwzględniła wniosek Tow. dolnej części miasta, domagający się lepszego oświetlenia Śródki. Przy Rynku i przyległych ulicach postawią 9 latarń. — Ogrodowi Zoologicznemu podwyższono roczną subwencją z 2500 marek na 7500 marek. Szkołom miejskim i dzieciom zakładów sierót dozwolone jest nadal bezpłatne zwiedzanie ogrodu zoologicznego. — Dzierżawcy ogrodu Szeląga zniżono dzierżawę z 5000 na 4000 marek. — W tajnem posiedzeniu uchwalono 82 tys. marek na zakupno parceli pewnego konsorcjum w Sołaczu.

* **Poznań.** „Poprawił się." Krawiec polak z ul. Rybaki nr. 9 tak sobie niedzielny wiec kobiet, a raczej wygłaszane na nim mowy, wziął do serca, że odtąd posela swą córeczkę do ochronki „niemieckiej.")—(Przebudowa dworca. Tunel po stronie zachodniej wykończony. Obecnie rozpoczynają prace nad wybudowaniem hali dworcowej z strony św. Łazarza, w której znajdować się będzie wyprzedaż biletów.

* **Dalsze podpisy** do Ojca św. zbierać będiemy z miasta Poznania jeszcze przez dni kilka i tak w dni powszednie od 8 do 12 i od 2—7 godziny, a w niedzielę od 11 i pół do 1 w południe w księgarni polskiej nakładowej, Piekary nr. 7.

Komitet wiecowy.

* **Z teatru.** Jeszcze tylko kilka przedstawień na dochód artystów naszej sceny. Jesteśmy pewni, że przyjaciele teatru nie odmówią im swego poparcia, Jutro w sobotę 16 b. m: „Żołnierz królowej Madagaskaru." Ceny zwyczajne. — W niedzielę, 17 bm. zabawa w Parku Wiktorja na dochód artystów naszej sceny. W razie niepogody, powtórzoną zostanie w teatrze sztuka: „Żołnierz królowej Madagaskaru.

* **Liczenie bydła** odbędzie się w całych Niemczech w dniu 1 grudnia rb.

* **Henryk Sienkiewicz,** znakominy nasz powieściopisarz zachorował ciężko w Krakowie.

* **Ignacy Paderewski,** nasz wielki pianista, dał szereg koncertów w 60 miastach amerykańskich. Przyniosło mu to ćwierć miljona dolarów czyli jeden miljon marek.

* **Zwracamy uwagę** na ogłoszenie pod nr. 2498 gościniec z salą bardzo korzystnie do nabycia. Interes ten znajduje się w rękach obcych, przeto pospiech konieczny.

* **Nauczyciel przed sądem.** Za przekroczenie prawa chłosty stawał przed izbą karną w Tylży nauczyciel Paweł Stumber z Gudgallen. W roku 1907 przyczynił on się do śmierci chłopca, sponiewierawszy go ciężko, drugiego zaś pobił tak, że na całe życie został kaleką. Sąd uznał go winnym i skazał na miesiąc więzienia i suspensowanie z służby państwowej na rok. — Wyroków sądów pruskich nie wolno krytykować.

* **Skazanie świętokradzcy.** Przed sądem izby karnej w Jeleniogórze na Dolnym Śląsku stawał 19-letni Paweł Bänsch z Kauffungu, oskarżony o rozbicie w 17 kościołach katolickich skarbonek i zrabowanie ich zawartości. Ze względu na to, iż oskarżony jest jeszcze bardzo młodym i że jeszcze dotąd karany nie był, sąd skazał go na karę stosunkowo łagodną, bo na 1 rok i 6 miesięcy więzienia.

* **Z Jankowa** pod Trzemesznem, słynnego z powodu zeszłorocznego nieszczęścia, urządziła kolonizacja miejscowość kuracyjną. Piękny park, jezioro i okoliczne lasy przystępne są dla kuracjuszów.

* **Gdańsk.** W niedzielę odbył się tu wiec kobiet, na którym komisarz Maurach skonfiskował 25 egzemplarzy „Nauka domowa" w której mieści się rzekomo „zakazana" pieśń „Serdeczna Matko," ta sama, która znajduje się we wszystkich książkach do nabożeństwa. Naturalnie, że poczyniono odpowiednie kroki, żeby zniewolić policją do zwrotu książek.

* **Wrocław.** Z czwartego piętra wyskoczyła przed kilku dniami pewna starsza kobieta na ulicy Lewaldstr. 12. Odniosła tak wielkie obrażenia, że śmierć na miejscu nastąpiła. Powodem tego rozpaczliwego kroku mają być nieszczęśliwe stosunki familijne.

* **Niem. Piekary.** Pewien górnik ze Szarleja, który przyszedł tu do spowiedzi, dostał nagle krwiotoku w kościele w chwili, gdy się miał spowiadać i umarł natychmiast.

* **W Berlinie** umarł 13 bm. Artur Koppel, założyciel słynnej na całą kulę ziemską fabryki kolejek, której później został dyrektorem, gdy zamienił przedsiębiorstwo swe na Towarzystwo akcyjne. Artur Koppel był jednym z najgenialniejszych przedsiębiorców niemieckich i człowiekiem niezmordowanej pracy i postępu.

* **Z Magdeburga** donoszą, że w Burgu aresztowano parobka Richtera, pochodzącego z Chojnic, a który zachowaniem swem, rzucił na się podejrzenie, iż popełnił morderstwo na gimnazjaście Winterze.

* **Przeciw paleniu ciał.** Arcybiskup monachijski (Bawarja) kazał na drzwiach wszystkich kościołów swej dyecezji przylepić uwiadomienia, że palenie ciał umarłych jest zakazane, jako też należenie do Towarzystw, które tę sprawę popierają. — W Poznaniu w ostatnim czasie porozlepiano na słupach kilkakrotnie plakaty, podpisane przez osobistości wysokie zajmujące stanowiska.

(naturalnie tylko niemców), a agitujące gorąco za paleniem ciał. Kościół katolicki występuje ostro przeciw paleniu.

* **Smutne wesele.** Przed niedawnym czasem przerwaną została w Le Mans uroczystość weselna smutnym i niezwykłym wypadkiem. Najstarsza córka pewnego obywatela tamtejszego wychodziła za mąż, — a wesele obchodzono z wielkim zbytkiem w mieszkaniu rodziców młodej pani. Gdy po skończonej kolacji wyszedł jeden z muzyków z sali biesiadnej, znalazł w bocznym pokoju zawinięte w gazetę dziecko codopiero urodzone, które umarło mu w rękach. Wypadek ten poruszył niezmiernie zebranych gości i naturalnie starano się zbadać, kto jest matką dziecięcia. W końcu przyznała się najmłodsza siostra młodej pani, że ona przed chwilą urodziła dziecko, poczem wróciła do sali i tańczyła dalej. Ojciec weselny był tak zgnębiony wstydem, jaki mu młodsza córka podczas wesela starszej córki zrobiła, że powiesił się w sypialni.

* **100 rozbitków na morzu** znajdują się w największem niebezpieczeństwie życia. Pod Nowym Jorkiem rozpętała się straszna burza na morzu i rzuca na wszystkie strony statkiem niemieckim pod nazwą „Fritz Rickmers.“ Dotąd wskutek rozpętanego żywiołu nikt nie jest zdolen pospieszyć rozbitkom z pomocą. Jeżeli burza wcześnie się nie uśmierzy, natenczas wszyscy śmierć znajdą w głębinach morskich.

* **W miejscowości Fort Wayne** w państwie amerykańskiem Indjana spalił się hotel. — W płomieniach zginęło przeszło 25 osób.

* **Dusicielka dzieci.** W Paryżu przyłapano na gorącym uczynku niejakąś Jeanne Weber, która już kilkakrotnie stawała przed sądem za uduszenie chłopców i dziewcząt, lecz którą zawsze dla braku dowodów musiano uwolnić. Zwyrodniała kobieta, która się pod fałszywem nazwiskiem dostała do domu pewnego pana w Comhercy, udusiła w nocy jego 7-letniego synka i ugryzła mu język.

* **Straszna kobieta.** W zwaliskach spalonego domu, należącego do niejakiej pani Guiness w Laporte, mieście w stanie Indjana, znaleziono kilka zwłok ludzkich. Odkrycie to zniewoliło do dalszych poszukiwań tak w domu, jak na podwórzu. I oto w różnych miejscach odkopano 15 zwłok mężczyzn, najwidoczniej zamordowanych. Znaleziono też w zgliszczach zwęglone zwłoki kobiety. W pierwszej chwili przypuszczano, że są to zwłoki pani Guiness, lecz bliższe ich zbadanie przekonało, iż kobieta spalona była daleko mniejsza i wątlejsza od właścicielki domu, która, widocznie przewidując skutki, jakie za sobą pożar pociągnąć może, zbiegła. Mnożą się coraz bardziej poszlaki, że Guinessowa ściągała do swojego domu mężczyzn na podstawie ogłoszeń małżeńskich w dziennikach, mordowała przybyłych i ograbiała z gotówki, którą przynosili z sobą, w ogłoszeniach bowiem było zastrzeżenie, że reflektant na małżeństwo winien się wykazać z posiadanej gotówki. Podług ostatnich wiadomości morderczynię aresztowano.

* **Kalendarz.** Sobota, dn. 16 maja rb.: Jana Nep. b. Wschód słońca o godz. 4, min. 5, zachód o godz. 7, min. 48.

Ruch w Towarzystwach.

— Zebranie filji siodlarzy polskiego Zw. zawodowego odbędzie się w sobotę o godz. 8 i pół wiecz., plac Królewski nr. 2.

— Oddział Kołowników Sokoła wildeckiego urządza wycieczkę do Kurnika w niedzielę. Wyjazd o godz. 2 i pół po poł. z lokalu p. Szpotańskiego.

— Winiary. Zwyczajne zebranie Towarz. Przemysłowców odbędzie się we wtorek, 19 maja o godz. 8 wiecz. w lokalu posiedzeń.

Obrona prawna.

— Panu J. J. H. w K. odpowiadamy: Ponieważ pan już byłeś chory, gdy pan wstąpiłeś w służbę, przeto dominjum nie ma żadnego obowiązku zapłacić koszta leczenia w klinice.

— Panu S. L. w Borku odpowiadamy: Przeciw nałożonej na pana karze policyjnej i jej wysokości, możesz się pan odwołać do sądu, ale czy to będzie miało pożądany skutek, tego przesądzić nie możemy.

Od Redakcji.

— Panu St. F. Modrze donosimy, iż nazwisk matek i dziewczyn dziś już w pamięci nie mamy, a rękopisy niszczy się po wydrukowaniu.

Wiadomości handlowe.

Poznań, dnia 14 maja 1908 r.
(Urzędowe sprawozdanie miejskiej komisji targowej na targu zbożowym).

	Za 100 kilogramów: towar piękny	średni	pośl.
Pszenica	21,80	20,90	20,10
Żyto	18,6	17,50	15,90
Jęczmień	15,60	14,60	13.6[illegible]
Owies	15,60	14,90	14.4[illegible]

Poznański targ na bydło z dnia 13-go kwietnia. (Sprawozdanie urzędowe). Zwieziono lub spędzono:

28 sztuk bydła rogatego
153 „ cieląt
34[illegible] „ świń
39 „ owiec

Razem 560 sztuk zwierząt.

Płacono za 50 kilogramów wagi żywej:
Rogacizna: Wolczaki i jałowice I kl. 40,00 mk., II kl. 33—35 mk., III kl. 24—27 mk. Buhaje I kl. —00— m., II kl. 33—3[illegible] m., III kl. 24—27 m. Krowy I kl. 32—33 m., II kl. 26—28 mk., III kl. 20—23 mk.
Cielęta: I kl. — 50— m., II kl. 40—43 m. III kl. 28—33 mk.
Owce: I kl. 3[illegible]—38 mk., II kl. 32—33 m. III kl. 26—28 mk.
Nierogacizna: I kl. —45— m. (niektóre wyżej), II kl. 42—43 marek, III kl. 40—41 marek IV kl. (maciory) 38—42 marek.
Interes był spokojny. — Targ uprzątnięto.

Poznań, 13 maja rb.
(Urzędowe sprawozdanie targowe miasta Poznania podług zestawienia policyjnego.)

Inne artykuły:		Cena najwyższa m.	najniższa m.	przeciętna m.
Słoma snopkowa	za 100 kg.	5,—	4,50	5,—
Siano	„	9,—	8,00	8,50
Groch na paszę	„	—,—	—,—	—,—
Ziemniaki	„	3,80	3,60	3,70
Wołowina (od łopatki	za 2 kg.	1,50	1,30	1,20
Wołowina (od brzucha	„	1,40	1,20	1,30
Wieprzowina	„	1,50	1,30	1,50
Cielęcina	„	1,60	1,40	1,50
Skopowina	„	1,80	1,60	1,70
Słonina	„	1,60	—,—	1,60
Masło	„	2,60	2,40	2,50
Łój wołowy	„	1,10	0,90	1,—
Jaja	za kopę	3,—	2,80	2,90

Wrocław, dnia 13-go maja 1908 r.

	dobry tow. najw. cena	najn. cena	średni tow. najw. cena	najn. cena	pośl. towar najw. cena	najn. cena
	mr.	mr.	mr.	mr.	mr.	mr.
Pszenica biała	22,10	21,50	21,40	20,50	20,40	19,—
„ żółta	22,—	21,40	21,30	20,40	20,30	18,90
Żyto	19,6[illegible]	19,—	1[illegible],30	18,50	18,40	17,50
Jęczmień	15,—	14,80	14,70	14,40	14,30	14,—
dla brow.	17,—	16,50	16,40	15,50	—,—	—,—
Owies	16,—	15,50	15,40	14,90	14,80	14,—
Groch Wikt.	24,—	23,—	22,—	21,—	20,—	19,—
Groch mały	20,50	20,—	18,80	17,80	17,—	16.4[illegible]

Bydgoszcz, dnia 13-go maja 1908. (Sprawozdanie Izby handlowej). Pszenica niezm., nieper. najmniej 128 funtów holend. wagi 219 mk., gorszy gatunek niżej notowania. — Żyto niezmien., dobre, zdrowe, najmniej 121 funtów holenderskiej wagi 189 marek, najmniej 118 funtów holenderskiej wagi 186 marek, lżejszy gatunek —00— marek. — Jęczmień dla młynarzy 140—144 marek. — Jeczmień dla browarów 146—154 marek. — Groch na paszę 16[illegible] do 174 marek, do gotowania bez interesu. — Owies 143—152 marek. Ceny ustanowiono loco Bydgoszcz.

Fabryka papierosów i tureck. tytuni „WULKAN“
I. F. J. Komendziński w Dreźnie
zwraca Szanownym Amatorom łaskawą uwagę na swoje papierosy i tureckie tytunie, które we wszystkich główniejszych odnośnych handlach są do nabycia.

Berlin, dnia 13 maja 1908.

Ciągnienie przedpołudniowe.

[Numera przy których wygrana nie oznaczona w nawiasach wygrywają 240 marek.

143 246 [500] 415 54 66 87 759 [1000] 841 56 89 926 **1072** 458 532 62 [1000] 632 785 96 909 90 **2232** [3000] 373 [3000] 413 72[illegible] 563 66 991 **3015** 237 379 97 479 682 773 [500] 862 **4122** [1000] 65 271 398 552 [3000] 88 617 39 **5425** 529 685 909 **6021** 44 502 26 **7086** 179 94 209 14 88 436 527 [1000] 45 623 98 74[illegible] 87 903 **8121** 52 208 17 19 [1000] 66 75 488 603 8 781 861 **9048** 100 298 357 709 801 905 **10**158 561 601 911 23 77 [1000] **11**040 161 [500] 245 513 735 **12**142 343 91 412 24 [5000] 619 72 **13**178 98 420 756 836 910 55 **14**047 162 546 903 35 [500] **15**197 685 984 **16**088 4[illegible] [500] 78 540 73 [500] 657 733 62 64 [1000] 847 994 **17**110 224 80 333 414 20 657 78 891 960 **18**342 473 516 46 651 54 734 **19**051 [500] 534 47 56 696 722 894 **20**075 159 75 83 791 [1000] **21**190 294 460 648 799 929 [500] **22**168 603 4[illegible] **23**002 124 399 490 [500] 719 837 **24**031 138 41 218 543 93 781 994 **25**228 [500] 432 [500] 579 623 736 [500] 835 52 [1000] **26**101 251 647 93 797 **27**021 137 54 219 51 407 66 608 12 **28**256 [500] 67 336 581 649 98 856 71 913 37 74 **29**111 71 227 35 312 779 800 40 353 **30**039 210 574 775 8[illegible] 997 **31**322 487 **32**510 633 848 935 73 **33**020 75 [500] 149 264 88 446 651 726 [500] 70 919 92 **34**063 213 486 [3000] 733 839 958 **35**112 414 48 579 819 **36**085 278 441 544 98 623 32 703 91 **37**169 [1000] 223 384 527 68 94 [1000] 655 826 [500] **38**506 97 [1000] 855 [500] 902 **39**11[illegible] 209 314 [500] 618 745

40029 34 142 84 432 618 85 [1000] 713 47 **41**083 408 541 58 672 92 764 827 **42**019 9[illegible] [1000] 5[illegible] 84 529 745 909 50 **43**029 567 909 **44**230 342 409 501 [1000] 74 743 62 864 **45**041 45 170 246 94 378 [3000] 552 51 732 76 973 **46**030 159 [5000] 66 76 201 5 37 63 401 10 550 88 [500] 913 **47**285 332 58 474 78 529 81 [500] 856 **48**021 481 825 **49**473 85 669

5004[illegible] 354 380 523 791 927 [1000] 30 **51**103 [1000] 86 [500] 492 500 677 761 806 71 **52**099 272 581 811 73 900 **53**053 344 76 445 557 614 704 38 847 96 997 **54**343 543 753 [500] 866 76 928 **55**098 205 [3000] 307 18 25 [1000] 67 413 [1000] 551 691 943 **56**359 [1000] 415 625 [500] 746 56 [3000] 59 **57**342 91 **58**156 477 542 774 [500] 847 **59**052 110 240 [3000] 402 555 [3000] 905

60026 [500] 67 287 305 414 [500] **61**020 62 208 [500] 97 307 510 [500] 30 660 [3000] 732 85 96 [500] 867 910 [500] **62**266 304 594 685 **63**026 63 113 202 90 320 [1000] 66 496 [500] 884 **64**530 83 727 96 867 905 **65**046 206 78 486 775 **66**128 85 419 720 936 78 80 **67**423 78 84 750 72 894 904 64 **68**029 286 551 676 766 806 945 **69**090 265 852 549 61 652 780 90

70004 86 187 [1000] 396 507 16 61 967 [1000] 89 **71**094 167 392 [3000] 649 712 823 954 **72**049 50 664 851 918 55 62 **73**287 58 533 668 782 **74**148 462 532 [3000] 86 658 820 **75**044 [3000] 53 121 94 935 93 **76**293 725 856 948 **77**146 48 71 8[illegible] [3000] 855 518 623 **78**011 145 351 476 545 607 771 857 **79**217 65 333 540 41 693 746 86 [500] 945

80137 71 200 448 610 [3000] 816 **81**716 **82**279 [3000] 313 49 74 495 558 60 [1000] 70 907 [1000] 35 **83**016 185 226 486 645 47 833 52 988 **84**076 904 **85**001 263 74 552 [500] 764 981 [500] **86**281 [1000] 488 723 883 **87**103 [3000] 20 76 217 337 [3000] 424 530 782 **88**112 217 429 616 720 74 883 **89**238 480 [3000] 510 660 717 [5000] 74 861

90011 176 87 374 422 850 917 [1000] **91**287 319 65 67 94 511 [1000] 759 90 91 817 50 **92**112 519 665 [500] 94 812 60 **93**205 563 [1000] **94**247 582 708 933 52 [3000] **95**072 155 274 872 951 **96**052 171 203 6 24 355 [500] 410 875 **97**016 167 488 667 720 [1000] 916 [3000] **98**073 248 321 26 579 618 26 733 982 **99**0[illegible] [500] 105 317 [500] 80 506 713 889 [500]

100021 83 145 588 [3000] 624 82 802 18 86 **101**28[illegible] [500] 814 57[illegible] **102**020 105 211 **103**045 598 619 [3000] 77 853 **104**066 389 450 [illegible] 564 [500] 606 804 **105**428 549 668 8[illegible] 30001 784 876 **106**254 352 572 681 47 [3000] 750 857 982 **107**089 120 312 400 19 609 998 **108**058 102 389 [5001] 411 87 554 848 **109**018 147 208 65 [3000] 317 [illegible] 492 511 842

110[illegible] 221 414 46 **111**182 454 734 845 946 [1000] **112**148 268 917 **113**061 180 62 281 382 535 751 55 58 840 79 9[illegible] **114**[illegible] [1000] 261 466 [500] 528 26 37 816 912 **115**[illegible] 152 382 771 898 **116**005 27 161 257 421 680 8[illegible] **117**111 80 276 317 [500] 493 681 [1000] 729 969 **118**072 96 [500] 181 478 503 47 802 36 40 46 9[illegible] **119**161 217 [illegible] 66 68 545 91 583 916 36

1200[illegible] [500] 529 63 774 891 **121**103 221 95 367 756 832 [1000] **122**0[illegible] 122 27[illegible] 240 478 552 [5000] 658 64 807 861 **123**0[illegible] [illegible] 232 [5000] 427 69 758 932 **124**069 [illegible] 12 198 226 331 75 [illegible] 464 80 522 709 867 **125**042 282 364 516 61 [illegible] 766 848 945 **126**108 13 26 61 371 88 406 595 826 **127**009 189 306 30 454 572 705 36 99 [500] 885 **128**222 70 448 856 939 **129**822 [3000] 447 536 859 940

1302[illegible] 595 **131**[illegible] 126 340 439 59 506 882 **132**123 [1000] 245 96 697 751 **133**[illegible] 458 [500] 786 **134**110 78 410 508 679 87 915 **135**086 582 640 762 69 882 **136**035 41 74 588 616 780 **137**066 228 490 642 879 **138**206 62 486 692 **139**875 84 438 61 689 727 90 811 19 88 904 55

140019 32 43 582 648 [500] 741 859 920 51 [500] **141**028 [1000] 89 310 529 61 76 883 **142**024 254 [3000] 345 573 606 54 706 978 **143**024 100 269 341 496 542 772 **144**0[illegible] 117 88 208 627 **145**002 140 255 314 33 402 46 502 [illegible] 727 974 76 98 **146**147 [3000] 312 25 551 602 80 96 729 40 [1000] 971 **147**055 75 589 98 681 755 79 902 32 [500] **148**027 140 52 83 253 484 96 505 750 88 970 **149**027 78 388 584 717 52 962

150054 56 132 72 702 39 998 **151**067 113 352 585 697 810 **152**076 92 159 [3000] 70 209 449 629 850 56 **153**087 510 37 654 712 **154**038 194 99 283 337 84 448 [500] 956 74 **155**062 [1000] 142 318 551 84 698 **156**411 74 574 778 851 948 **157**258 374 87 436 507 678 970 [500] **158**203 348 480 [3000] 746 926 **159**024 301 560 61 756 83 849

160016 121 356 79 [3000] 579 [3000] 756 **161**598 641 722 808 **162**004 125 85 333 63 67 601 68 832 44 972 **163**286 591 806 77 **164**395 584 718 845 907 **165**033 305 89 748 69 84 815 83 948 **166**015 [1000] 60 158 348 82 579 97 691 723 **167**019 57 113 94 249 81 329 [500] 416 28 59 [3000] 590 921 31 **168**297 625 826 [3000] 40 **169**051 159 274 340 441 85 546 766 837 984

170028 254 332 628 [500] 750 976 **171**456 548 99 727 858 **172**518 652 [1000] 86 93 810 999 **173**130 378 502 957 [1000] 98 **174**169 [500] 439 587 778 808 25 937 94 **175**208 603 43 728 951 87 [3000] **176**101 [1000] 31 233 300 96 [3000] 648 49 96 922 25 82 **177**083 [3000] 147 349 **178**015 39 148 [500] 274 984 **179**154 [500] 320 [1000] 27 757 70

180232 72 396 [1000] 558 906 **181**113 87 222 301 11 481 773 853 68 930 68 **182**140 296 436 96 577 776 954 **183**008 203 326 443 513 48 637 **184**323 51 [500] 493 563 70 989 **185**018 [500] 273 89 468 570 853 **186**168 257 390 780 927 **187**181 449 96 792 98 852 **188**071 79 191 342 457 527 51 **189**036 158 258 446 [500] 598 652

190092 309 523 727 92 **191**172 264 333 [500] 791 **192**064 219 74 [1000] 449 [500] 585 96 615 733 95 927 **193**167 205 41 [500] 301 439 51 517 655 816 **194**032 70 122 73 [500] 544 89 681 **195**081 [5000] 685 835 **196**010 31 91 [500] 243 549 883 **197**079 117 248 786 813 58 69 91 [3000] **198**095 256 [3000] 351 [1000] 90 515 [500] 914 **199**184 334

200199 240 656 728 977 **201**038 141 65 247 341 46 611 32 811 978 **202**018 21 228 477 89 747 974 **203**519 72 648 [1000] 700 21 51 **204**105 267 [500] 839 94 990 **205**189 91 215 55 424 37 621 [500] 73 816 958 **206**290 539 54 90 481 699 927 [1000] **207**031 630 94 799 824 51 58 912 **208**036 111 49 74 698 [1000] 915 **209**033 230 346 484

210123 81 346 [1000] 472 [1000] 73 595 723 829 **211**005 88 165 219 506 64 [500] 478 88 721 **212**004 279 484 **213**032 329 73 [500] 82 [500] 454 800 27 792 860 **214**105 208 15 [1000] 40 43 84 300 432 54 63 87 [3000] 600 38 80 [1000] 833 978 **215**004 25 34 [1000] 113 89 265 455 550 843 [500] **216**234 [500] 429 64 [1000] 678 [1000] 985 [1000] **217**171 292 720 [1000] 30 83 963 69 **218**141 91 425 793 839 997 **219**125 274 99 374 80 [500] 476 554 70 625 778 81 830 997 [1000]

220168 318 40 592 721 804 [500] 995 **221**080 143 80 207 [3000] 372 587 [560] 676 885 **222**189 290 320 **223**265 883 [1000] 517 950 53 **224**032 105 263 [500] 459 822 32 **225**013 122 356 490 569 **226**143 385 498 [3000] 601 18 46 713 17 [500] 48 836 992 93 98 **227**029 54 122 [1000] 245 470 627 785 860 **228**208 93 475 80 745 866 91 932 69 **229**054 59 123 285 311 457 529 746 874 94

230237 949 [300] **231**044 74 227 [1000] 393 401 12 19 45 75 79 673 767 **232**092 224 [3000] 97 681 912 87 **233**250 [500] 661 780 99 823 [5001] 71 952 **234**168 200 422 605 775 857 999 [1000] **235**127 63 278 90 345 492 [1000] **236**005 83 303 49 57 404 [1000] 85 [500] 526 57 610 705 **237**111 250 536 677 79 98 778 93 800 73 965 **238**118 77 277 627 844 979 **239**389 633 67 755 70 [500] 870

240029 97 149 251 391 409 510 82 626 59 [500] 845 **241**173 90 241 429 96 561 **242**209 421 [3000] 621 [3000] 802 58 **243**132 36 202 390 530 727 841 88 917 **244**157 61 524 618 758 961 **245**272 78 258 619 26 781 871 **246**010 51 69 90 151 393 449 [1000] 533 674 90 741 934 35 **247**100 55 90 372 576 624 35 45 88 758 820 [3000] 37 907 **248**167 589 675 756 **249**004 12 [3000] 150 205 450 91 98 553 86

250270 317 70 614 83 828 [illegible] **251**319 312 **252**269 411 85 763 **253**070 110 88 297 562 622 650 709 **254**023 51 311 410 [500] 674 730 [1000] 96 838 **255**107 47 [500] 559 897 991 **256**32 **257**011 36 391 551 75 742 69 [1000] 833 61 97 **258**[illegible] **259**009 [500] 203 [500] 337 54 470 581 [1000] 696 741 80 83

260201 518 [3000] **261**22[illegible] 483 529 [500] 42 54 [500] 810 [1000] 959 **262**005 7 [500] 58 557 584 729 831 [500] 913 **263**031 101 226 48 57 307 16 42 438 628 **264**097 162 355 668 [1000] **265**204 364 631 46 [3000] 827 **266**027 210 373 486 878 941 **267**059 77 112 277 817 [1000] 450 654 774 816 930 **268**188 391 605 26 828 35 65 **269**051 157 432 65 [3000] 555 659 735 72 886 996

270010 189 290 397 474 678 84 781 888 **271**034 295 301 381 67 665 906 [500] **272**510 15 740 833 62 904 **273**020 35 306 78 799 856 **274**279 334 576 [3000] 779 87 851 91 92 930 **275**072 122 59 [500] 351 606 948 **276**025 40 229 [500] 71 815 25 500 894 **277**067 518 52 627 [560] 66 [1000] 774 **278**022 30 [500] 47 121 91 262 428 542 657 [500] **279**272 469

280211 89 430 94 **281**032 66 [500] 227 42 827 79 **282**165 292 391 47 396 667 [500] 868 **283**005 194 246 597 75 606 732 817 **284**021 456 650 915 [500] **285**083 871 458 [3000] 94 843 **286**097 286 87 461 92 752 **287**080 101 16 269 495 97 752 88 [1000] 947

Berlin, dnia 13 maja 1908.

Ciągnienie popołudniowe.

[Numera przy których wygrana nie oznanaczona w nawiasach, wygrywają 240 marek.

139 57 303 63 442 75 588 772 82 880 973 **1**033 95 152 387 91 449 628 [3000] 65 769 71 878 **2**317 423 [500] 762 **3**234 67 [500] 406 92 736 856 [500] **4**225 352 411 75 580 685 760 78 907 **5**073 [1000] 200 391 588 680 [500] 97 765 78 **6**173 324 548 [30 000] 893 **7**093 96 173 78 281 359 513 529 68 975 **8**013 68 76 101 37 426 662 99 702 60 802 **9**167 580 [1000] 697 770 897 [500] 951 71 [500]

10222 96 515 17 50 528 783 **11**392 615 [1000] 853 945 **12**048 168 76 98 405 549 687 854 **13**090 206 53 61 63 84 407 43 67 585 736 81 **14**002 68 144 [500] 78 [500] 253 61 768 97 841 [500] 83 **15**097 113 66 273 342 823 **16**014 43 120 65 219 27 29 91 793 **17**290 [1000] 633 717 [1000] 818 94 95 **18**700 841 **19**104 36 279 390 496 [500] 866 982

20446 [500] 74 567 [1000] 684 713 93 **21**025 43 104 278 364 [500] 896 **22**000 18 72 117 254 64 433 567 **23**101 234 81 583 768 [1000] 977 **24**028 [500] 89 694 807 **25**078 128 53 56 310 67 477 797 912 **26**316 494 656 73 92 723 44 839 **27**003 79 272 343 53 563 634 845 82 [3000] **28**221 340 402 45 95 661 79 736 **29**037 200 63 355 411 [1000] 33 78 556 635 757 839

30031 168 [1000] 325 535 654 99 [1000] **31**089 307 [500] 551 781 826 [1000] **32**221 383 828 68 **33**172 [3000] 221 563 647 839 83 941 48 [1000] **34**035 [1000] 225 409 505 7 **35**095 [500] 170 369 436 655 748 **36**016 [500] 59 89 241 451 649 59 731 887 **37**015 [500] 354 635 713 **38**189 506 44 656 718 939 81 **39**100 218 21 454 [3000] 603 809 30 936 81

40086 115 50 72 292 362 616 889 **41**13 391 514 600 55 67 **42**125 97 301 412 15 510 654 794 816 976 **43**001 14 113 226 434 681 725 46 75 905 11 54 **44**362 90 410 518 668 **45**024 97 [500] 390 574 766 945 **46**096 [500] 118 209 363 84 [500] 441 528 969 [500] **47**044 [3000] 103 362 450 76 811 39 924 51 **48**206 311 58 587 [1000] 762 **49**002 76 317 81 498 527 707 876

50139 66 383 593 613 857 [5000] 62 **51**021 23 51 69 77 [5000] 164 [1000] 255 57 516 792 93 839 951 88 [500] **52**145 96 364 566 671 714 **53**139 209 382 498 734 979 [500] **54**064 481 87 [500] 606 62 706 815 944 [500] **55**241 316 422 [500] 700 31 **56**007 170 737 61 66 892 [1000] **57**016 248 350 737 912 33 **58**368 499 642 710 868 **59**022 34 67 74 [3000] 217 32 [500] 97 356 [500] 80 646

60106 [500] 10 485 565 624 **61**124 85 276 371 409 590 [500] 644 707 34 817 40 980 **62**024 44 81 164 309 17 92 [3000] 731 845 57 [500] **63**303 448 58 85 747 [500] 50 **64**072 74 512 95 722 99 854 923 **65**153 257 322 433 78 [500] 525 637 96 853 [3000] 943 **66**046 81 302 82 435 54 504 883 [3000] 941 **67**003 18 [1000] 174 267 77 87 380 546 [1000] **68**206 95 756 960 **69**045 382 576 754 915

70325 567 988 **71**193 96 246 69 498 642 832 946 **72**039 183 399 540 [3000] 838 **73**074 135 41 68 442 602 770 884 **74**093 101 318 22 70 400 28 626 826 86 **75**035 180 [500] 268 305 544 850 934 55 **76**239 391 418 707 805 **77**098 158 78 317 505 704 801 908 **78**101 230 303 47 406 537 [1000] 740 808 [500] 51 997 **79**106 22 75 480 558 87 94 799 [500] 936

80017 [3000] 140 607 63 873 [500] **81**423 502 603 30 891 930 [1000] 70 97 **82**044 258 474 722 75 904 **83**092 182 318 27 37 746 904 [500] 25 **84**072 224 84 350 94 **85**107 486 592 646 749 908 **86**485 89 545 850 71 **87**024 33 68 [500] 374 403 [1000] 591 **88**092 172 92 310 677 728 30 35 [500] 43 [500] 939 77 **89**024 108 37 98 258 310 587 643

90021 53 286 322 90 99 726 45 53 **91**268 [1000] 352 561 608 857 [500] **92**024 245 558 971 **93**046 109 76 372 666 709 [3000] 78 806 **94**076 115 968 96 **95**043 202 435 644 760 74 80 **96**048 219 [3000] 48 319 [3000] 80 666 735 888 **97**024 178 227 68 590 741 818 [500] **98**121 346 612 **99**038 53 149 373 98 420 41 [3000] 640 90 854

100058 523 608 731 58 **101**122 28 377 700 [1000] 839 **102**026 179 316 433 514 [500] 38 [500] 65 [1000] 646 870 [1000] **103**139 227 91 92 442 [3000] 78 910 **104**024 [500] 109 310 574 651 704 990 **105**011 224 81 569 92 817 51 [500] 55 906 **106**012 117 [3000] 30 37 889 921 77 **107**164 230 351 69 554 604 53 [500] 706 88 991 **108**085 144 67 275 83 519 77 786 95 876 [500] **109**153 306 429 551 729 893 946

110012 151 83 555 617 46 59 718 **111**086 [500] 524 686 825 80 **112**197 263 90 347 89 560 680 700 828 **113**137 91 221 474 767 [500] 88 817 **114**610 725 88 837 **115**229 44 [1000] 343 95 423 36 [500] 555 827 89 **116**079 [500] 139 70 [500] 447 **117**099 212 450 626 76 845 [500] 917 [500] **118**054 112 [1000] 361 [500] 83 820 66 981 **119**022 85 712 908

120014 97 308 [1000] 48 412 33 81 91 611 941 **121**142 [75 000] 62 205 25 412 [500] 42 75 662 870 994 **122**163 238 499 918 [3000] 43 **123**052 [1000] 102 36 240 349 64 587 676 786 94 854 [500] 935 84 **124**027 68 94 152 99 236 312 57 445 590 612 **125**264 [500] 393 543 658 73 [1000] 940 **126**294 510 67 636 **127**099 857 405 [1000] 626 74 82 818 **128**166 418 550 660 707 72 81 882 **129**026 106 208 461 683 807 51

130125 [500] 314 21 573 932 **131**233 [500] 650 839 80 934 84 **132**053 [1000] 327 93 [1000] 494 510 785 [500] 882 917 22 **133**227 366 645 67 98 710 857 68 **134**006 195 387 405 597 662 85 96 [500] 817 43 62 **135**058 78 [3000] 251 657 724 55 **136**033 53 378 [1000] 220 913 57 77 91 **137**061 322 647 737 803 [1000] 953 **138**002 230 60 **139**430 79 606 766 850 92 918

140070 382 571 629 712 [500] **141**275 [500] 513 716 918 **142**017 755 93 825 932 **143**225 361 [500] 482 563 [1000] 939 84 **144**156 259 533 45 [illegible] 357 414 60 597 **146**145 279 36 90 606 781 **147**[illegible] 226 77 [500] 616 865 **148**132 39 215 672 706 82 886 **149**009 [3000] 274 76 430 587 799 806 900 47

150265 378 563 [500] 768 **151**089 107 644 706 11 **152**184 218 35 [3000] 321 463 83 691 717 819 901 **153**043 782 832 **154**019 251 379 98 554 [1000] 934 87 **155**222 420 42 95 558 826 [3000] **156**077 [1000] 313 675 [3000] 861 **157**487 541 **158**137 38 [1000] 414 677 **159**028 51 476 87 810

160223 26 353 [1000] 84 461 533 849 55 918 41 [500] **161**102 66 [1000] 469 500 **162**054 179 410 801 [3000] 938 45 **163**220 683 731 52 930 93 [3000] **164**283 521 **165**147 559 66 825 97 953 77 **166**056 86 520 [1000] 784 88 954 **167**028 64 74 117 448 664 717 [3000] 980 [500] **168**025 [500] 44 99 178 260 319 34 83 421 576 78 [1000] 645 [3000] 721 891 **169**386 532 84 603 24

170018 442 80 604 **171**110 98 312 [3000] 74 649 916 **172**009 264 467 618 34 884 972 94 **173**028 134 226 551 621 829 977 **174**213 474 [500] 615 [500] 751 76 907 **175**036 111 20 [500] 234 81 311 [1000] 20 78 90 776 97 [500] **176**066 139 212 591 659 981 **177**139 282 306 72 [1000] 895 **178**162 247 390 798 852 906 58 **179**155 343 547 87 [3000] 638 845 [1000]

180407 825 **181**020 111 12 272 615 [500] 764 844 62 951 [1000] 90 **182**016 84 141 94 432 575 [500] 658 719 [3000] 45 [500] 879 959 **183**043 134 242 53 [1000] 329 423 [1000] 30 922 **184**014 282 85 461 567 [500] 606 42 997 **185**169 84 255 360 709 891 **186**014 191 329 533 680 791 902 [500] 48 72 **187**066 224 329 [500] 54 [500] 425 74 541 688 804 92 [1000] **188**060 357 578 972 **189**259 302 41 471 72 569 785 924

190205 348 86 [3000] 458 504 718 [1000] 99 **191**081 158 217 30 66 77 432 **192**087 181 398 451 515 608 827 993 **193**236 355 512 656 811 **194**321 445 644 777 **195**011 146 235 41 478 659 **196**008 134 433 [1000] 611 820 946 **197**102 216 21 579 648 981 **198**088 175 83 [500] 325 67 420 75 603 888 946 47 **199**155 242 [500] 337 95 430 86 [500] 698 805

200089 265 81 93 [500] 346 587 624 **201**082 326 428 85 500 661 847 **202**180 263 340 552 [500] 90 865 [1000] 901 34 [500] **203**098 166 349 478 527 752 [3000] 932 [3000] 97 **204**091 124 50 668 75 705 891 908 18 **205**088 94 [500] 117 227 40 51 482 517 58 697 [500] 62 71 874 83 89 [1000] **206**109 27 232 381 527 748 **207**149 451 650 756 82 **208**213 55 338 415 66 524 [3000] 63 712 809 [500] 40 946 **209**222 341 428 [3000] 500 33 43 [3000] 80 613 77 881 [500]

210142 247 470 [1000] 89 622 80 **211**400 726 47 [500] 822 28 [500] 95 **212**168 93 223 [500] 89 546 [500] 663 81 98 953 69 **213**066 [1000] 302 44 463 598 752 886 934 **214**030 36 223 317 501 7 58 87 612 89 [500] 705 917 96 **215**058 130 33 67 269 388 415 700 893 914 21 28 **216**327 447 596 611 48 [3000] 737 61 821 60 [500] 906 [500] 71 98 **217**814 **218**073 368 667 [1000] 865 **219**134 279 546 631 892 98

220255 88 339 79 425 48 679 729 820 **221**003 307 819 908 **222**086 166 249 [1000] 560 84 798 **223**213 728 974 **224**236 643 771 [1000] 849 71 78 926 55 **225**036 91 96 [1000] 157 325 70 [500] 412 539 643 868 **226**145 407 709 894 **227**013 259 624 49 861 959 [3000] **228**000 39 286 695 **229**121 34 92 313 91 412 55 64 675 890

230355 95 417 18 566 **231**014 19 228 844 61 **232**854 576 845 993 **233**299 347 577 745 **234**032 133 429 670 **235**360 780 829 991 **236**076 82 88 95 189 565 **237**053 417 54 626 **238**459 549 650 **239**201 71 397 450 505 10 38 63 682 [500] 728 65 855 981

240192 94 310 [1000] 68 458 [3000] 67 95 [3000] 559 625 33 [1000] 79 96 733 86 805 947 [500] 53 **241**029 151 330 34 499 535 710 **242**148 210 83 376 86 434 555 706 44 899 **243**016 172 266 91 309 14 859 62 941 **244**016 160 68 823 **245**225 323 417 745 825 **246**134 283 445 649 83 791 812 963 71 79 **247**058 164 [1000] 670 707 841 72 **248**075 195 [500] 847 61 961 64 66 **249**534 74 620 951

250047 [500] 870 **251**036 44 [3000] 163 266 317 521 69 **252**074 294 392 445 522 615 80 725 802 62 921 60 **253**006 132 382 [1000] 406 645 951 88 97 **254**376 524 84 773 **255**010 196 319 43 440 532 609 815 56 **256**215 494 516 76 616 745 48 **257**349 656 980 [500] **258**232 304 [1000] 55 476 89 599 **259**310 95 920

260009 214 643 49 **261**010 114 334 462 535 801 55 **262**029 36 404 74 778 **263**135 500 55 651 800 **264**012 28 158 214 321 814 **265**076 84 127 45 366 [500] 402 9 25 623 **266**005 191 220 331 [550] 456 507 [3000] 652 **267**197 285 401 21 [500] 561 83 826 [500] 85 **268**005 384 455 984 **269**197 [500] 248 380 411 631 65

270225 408 528 37 609 89 775 850 996 [500] **271**385 530 637 **272**094 [3000] 107 [500] 28 203 [500] 453 [500] 658 912 23 **273**095 [500] 202 32 321 562 661 **274**250 630 720 958 [500] 76 **275**074 279 99 [1000] 340 571 625 49 740 910 62 76 [500] **276**083 356 402 864 89 904 **277**052 84 138 492 584 629 797 915 **278**018 [1000

„Westa“ Bank Wzajemnych Zabezpieczeń na Życie w Poznaniu.

AKTYWA. **Bilans za rok obrachunkowy 1907.** PASYWA.

Sola-Weksle	198 800	—	Fundusz gwarancyjny	95 565	98
Kamienica własna	334 050	25	Fundusz rezerwowy	22 056	77
Pożyczki na hipoteki	2 625 837	—	Inne rezerwy	113 476	22
Papiery wartościowe i pożyczki na papiery wartościowe	92 739	24	Rezerwa składkowa i składki przeniesione	3 591 850	95
Pożyczki na polisy	528 202	37	Kaucye agentów w gotówce złożone	9 729	—
Salda u agentów	53 959	68	Inna pasywa	243 731	28
Rezerwa w reasekuracyi	69 415	04	Zysk	53 800	27
Prolongowane raty składek i zaległe procenta	157 093	33			
Gotówka w kasie	56 253	04			
Ruchomości, druki i godła	8 260	86			
Inne aktywa	5 599	66			
	4 130 210	47		4 130 210	47

Majętność Gaj Wielki

Adres: **Dom. Gross Gay p. Bythin** ma do oddania 2505

prace brukarskie

przestrzeni 1050 kwm. na drodze i mniejsze w podwórzu.

Zarząd.

Wiatrak

w dobrym stanie do rozebrania sprzedam po bardzo umiarkowanej cenie. Stacya kol. zupełnie blisko.

Hüttman, Lissa i Posen, Neuer Ring 9.

Zażądać cennik najładniejszych i najlepszych alzackich resztek

Lucien Levy & Frére Restenmanufaktur **Mülhausen** (Elsass).

Firma Sochaczewski, Pleszew

jest już od około 100 lat pomiędzy korcarzami i rolnikami źródło zakupna rzeczywiście dobrych kos znaną. Obrót powiększa się z każdym rokiem, tak iż już o wiele nad 100000 kos jest w użytku.

Premiowane w Poznaniu 1907 medalem srebrnym.

Na każdą kosę daję dwuletnią gwarancyą, to znaczy, że każdą kosę, któraby nie dobrze siekła, zamieniam bezpłatnie na inną

Kosy moje „Pleszawianka“ kowalskiej roboty są ręką kute z najlepszej stali na kosy.

Również zaletą ich jest lekkość i niezwykła równość hartu. Ostrze trzymają przez kilka dni i sieką bez ostrzenia do 300 kroków. Kosy moje sieką również dobrze każdą trawę i wszelkie gatunki zboża. Prawdziwe kosy odemnie mają stempel **„Pleszewianka“.** — Niech każdy na to uważa.

Cena kos „Pleszewianka“:

Nr.:	0	1	2	3	4	5	6	7	
Długość:	85	90	95	100	105-110	115	120	130	cm.
Cena:	4,00	4,25	4,75	5,00	5,50	6,00	6,50	7,00	mk.

Cena kos „Pleszewianka“, Ekstra:

Nr.:	25	35	45	55	65	75	85	
Długość:	90	95	100	110	115	120	130	cm.
Cena:	5,00	6,50	7,50	8,00	8,50	9,00	9,50	mk.

1a młotek gusst. 60 fen., babka 50 fen., kute pierścienie 25 fen. Opakowania nie liczę. Przy odbiorze 5 do 12 sztuk przesyłka darmo. Należytość gotówką lub zaliczką.!

Nowość! Patentowany pierścień do kos z dwoma śrubami do nastawienia **40 fen.** za sztukę. Kto zamówi tuzin, otrzyma jednę kosę trzynastą darmo.

Ludwik Sochaczewski,
Pleszew (Pleschen 5. Pr. Posen.)

BANK PRZEMYSŁOWCÓW

w Poznaniu

podczas budowy nowego gmachu bankowego

przy ul. Franciszkańskiej

przyjmuje depozyta:

za $\frac{1}{2}$ rocznem wypowiedzeniem po **4** $\frac{1}{2}$ %
„ $\frac{1}{4}$ „ „ „ **4** %
na każdorazowe żądanie „ **3** $\frac{1}{2}$ %

i poleca zakładanie kont czekowych.

Udziela pożyczek i dyskontuje weksle chwilowo po **5** $\frac{1}{2}$ % to jest $\frac{1}{2}$ % po nad dyskont Banku Rzeszy. 1546

Kto na to

zważa, aby osięgnąć delikatną czystą **twarz,** różowy, młodociano-świeży **wygląd,** białą i jak aksamit miękką **skórę,** oraz piękną **płeć,** ten niechaj się myje tylko prawdziwem liliowo-mlecznem mydłem konik z laseczką

Steckenpferd-Lilienmilch-Seife

(liliowo mleczne mydło konik z laseczką)

Bergmanna & C. Radebeul, à kawałek 50 fen. Do nabycia w Poznaniu: w drogerji pod kotwicą, drogerji pod orłem, drogerji Flora, drogerji Śniegocki & Co., Jankowskiego ul. Jadwigi 11, H. Głowacki, F. G. Fraas Nast., B. Śniegocki, T. Neyman, Paweł Wolff, Wiktor Offierski, Z Ritter, Hans Grüder. 837

W Buku M. Szczodrowski.
W Kcyni apteka Pardon.
W Wielichowie L. Kaźmierski.
W Żerkowie J. Dobrowolski.

Baczność! Baczność!

Interes kolonialny

połączony z sprzedażą mięsa, kiszek, oraz piwa, jedyny w wsi, daleko od miasta, jest zaraz lub później do odstąpienia. Budynek ładny, w około domu sadek i 1 i pół morgi ogrodu. Dzierżawa roczna 300 mk. Kontrakt trwa jeszcze na 9 lat. Bliższych wiadomości udzieli **Łaganowski,** Poznań, Chwaliszewo 2, lub też eksped. Wielkopol. pod nr. 2502.

Mam na sprzedaż

młyn wody

i do tego 170 mórg roli 30 i 40 mórg boru, 100 mórg roli, cena kupna 9,500 tal., długu hipotecznego jest 3833 tal. wpłaty 2000 tal., resztę na raty. Zgłoszenia przyjmuje właściciel 2497

Karól Bigdowski,
Ostrzeszów (Schildberg Pr. Posen.)

Nie kupujcie raz taniej!!

na cały świat wysełam zegarki z **5**-let. **piśmienną gwarancyą,** i już **dokładnie obciągane** i na minutę **uregulowane.** Dowodem liczne z całego świata zamówienia i podziękowania. — Kto nie kupi, toć trudno, sam sobie szkodzi.

Zegarek cyl. nikl. kluczykowy 6 kamieni	**5**,40 M.
Zegarek cyl. nikl. klucz. 6 kam. 2 złocone brzegi	**5**,90 „
Zegarek pryma werk, 6 kamieni 2 złocone brzegi	**7**,75 „
Zegarek pryma czysto-srebrny 6 kamieni, 2 złocone brzegi	**9**,85 „
Zegarek pryma masyw, czysto srebrny, 10 k., 2 zł. brzegi	**11**,75 „

Najpiękniejsze z wizerunkiem **Matki Boskiej** bardzo trwałe, i ciężkie, masyw czysto srebrne zegarki na 10 kamien., 2 złote brzegi, pryma werk już po **12**,00, **14**,00, **16**,00 mk. Nikl. rem. bez gwarancyi zegarki po 2,35, 2,95, 3,50 mk., czarne stalowe mk. 4,20, Budziki po mk. 1,85 **Cenniki** około 3000 illustracyi na zegarki, łańcuszki, pierścienie oraz noże, brzytwy, kosy, rewolwery, portmonetki, harmoniki, skrzypce, flety, klarnety wysyłam kardemu **darmo i franko.**

Adr.: **M Danecki, Poznań**

Posen, Bismarkstr. nr. 2.

50 mk. zarobku tygodn.

lub 50—60 % prowizyi

otrzyma każdy, kto przejmie **sprzedaż** naszych **aluminiowych godeł i towarów.** Zastępstwo także przekazuje się jako pobocznyzarobek. Towar aluminiowy z łatwością się sprzedaje. Informacye i wzory gratis. Niechaj nikt nie zapóźni, zapytać się. Adres: 2507

Schilderfabrik Post Erbach
(Westerwald).

Oberża

położona przy narożniku w rynku zaraz do wydzierżawienia. Do objęcia wystarczą 2000 mk. Bliższych informacyi udzieli osobiście

L. Kierejewski, 2509
Mogilno, Padniewkoerstrasse.

PIEKARNIA
zaraz do wydzierżawienia 2466
Jakób Witkowski,
Bendlewo pod Mosiną.

Stelmach 2508 **poszukuje miejsca** zaraz lub od 1-go czerwca **z uczniem** lub bez. Obeznany jest z prowadzeniem motora Daimlera spirytusowego, obecnie w miejscu 10ty rok. utracił takowe z pow. szkólnego strejku. Zgłosz. przyjm. Post restant Raszkow nr. 42.

Poszukuję 2470

sekretarza

od 1-go sierpnia.
Popławski, Piła
radzca sprawiedliwości.

Potrzebny jest

kucharz

kawaler zaraz lub od 1 lipca rb. w dobre miejsca do samotnego państwa. Bliższych wiad. udzieli **K. Sibilski,** 2472
Wielka Koluda per Amsee.

Potrzebny jest zaraz

włódarz

kawaler. Zgłoszenia przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. 2436.

Biegłe **panny** do staników i spódnic przyjmie zaraz 2503
W. Łukowska,
ulica Bismarka nr. 5.

Papierosy z fabryki SULIMA są najlepsze.

Produkcya roczna przeszło 250 milionów!

Jedyna jeneralna ajentura i główny skład

S. Zychliński

w Poznaniu. 5006

Cygara w największym wyborze.

Sprzedaż majątku

moją w powiecie Lignickiem znajdującą się posiadłość masyw zabudowaną 173 mórg ziemi, 20 mrg. łąk, 15 mórg lasu w wielkiej wsi blisko miasta i koleji, katolicka szkoła i kościół w miejscu, 4 konie, 5 wołów, 8 świń, rozmaity drób, jest przy wpłacie 15,000 mk. za tanią cenę 52,000 mk. natychmiast do sprzedania. Bliższ. wiad. udzieli właściciel dóbr 2501

R. Frühauf,
Leschwitz bei Parchwitz kr. Liegnitz.

W mieście powiatowem liczącem 5—6 tys. mieszkańców, gdzie istnieją dwa towarzystwa polskie, jest zaraz do sprzedania dobrze prosperujący

gościniec

z salą, w środku miasta, za 40 tys. mk. Wpłaty potrzeba 10 tys. mk., reszta pozostaje 20 lat na hipotece. Interes ten znajduje się w rękach obcych i jest z powodu objęcia większego interesu natychmiast do sprzedania. Zgłosz. rodaków uprasza się do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. 2498.

Gospodyni

samowładna, obeznana z wykwintną kuchnią potrzebna na folwark od 1-go lipca br. Zgłoszenia pod nr. 2470 do ekspedycyi Wielkop.

PANNY

do krawieczczyzny na stałe zatrudnienie, potrzebne zaraz 2504
Pniewska
plac Wilhelmowski nr. 17.

Mamy na sprzedaż w Koronowie 2499

dom mieszkalny

z remizą, stajnią, chlewami,

kuźnią i ślusarnią

oraz ogrodami. Posiadłość ta leży **przy głównej ulicy.** Warunki kupna bardzo dogodne.

Gotowi także jesteśmy,

kuźnią z pomieszkaniem

wydzierżawić.

Bank Ziemski w Koronowie
(Crone a. Brahe.)

Miechy

kowalskie

maszyny do wiercenia, kowadła, śrubsztaki, klupy, młoty

i wszelkie narzędza dla kowali-maszynistów poleca pod gwaranc. i po tanich cenach

T. Krzyżanowski.
Poznań, ul. Szewska 17.

Jak chleb i sól

tak niezbędnym w każdym domu jest

„Saponin z koszulką“

najdoskonalszy środek do prania bielizny, **tańszy i lepszy** niż mydło.

Nagrodzony złotym medalem.

Do nabycia wszędzie w paczkach po 25 fen. Proszę wyraźnie żądać z koszulką. — Saponin wyrabia:

Czesław Nagórski, Pr. Starogard.
Chemiczna fabryka Saponinu. 1580

Kapelusze słomkowe
Kapelusze filcowe
w najmodniejszych fasonach

Rękawiczki, Czapki, Krawaty, Bieliznę i t. d.

poleca w największym wyborze

HURTOWNIE 2432 DETALICZNIE

C. ADAMSKI

Poznań — Bazar, ul. Nowa nr. 7|8
Telefon nr. 1237
Filia w Gnieznie ul. Fryderyka nr. 5.

Kasa oszczędności

Banku Rolniczo-Przemysłowego

3666 **Kwilecki, Potocki & Sp.**

Przyjmuję na oprocentowanie wkładki każdej wysokości od **1 mk.** począwszy i płacą od **3** do **4 i pół proc.** wedle umowy.

Seweryn Wrzesiński, Poznań.

Biuro: **plac Wilhelmowski 18** (Dom Przemysłowy)

Fabryka tektur ogniotrwałych (papy) na dachy

i wyrobów asfaltowych poleca: tektury (papy na dachy przedniej jakości w rozmaitych gatunkach, preparaty do konserwowania dachów papowych, smołę, lepik, holcement, papę ilozacyjną na fundamenta, asfalt, gudron, kit włóknisty, impregnowane podkładki pod dachówkę i t. d. i t. d.

Fabryka w Żegrzu pod Poznaniem. — Telefon nr. 298.

Spółka stolarska

Tischler Rohstoff- und Absatzverein E. G. m. b. H.

tylko Poznań, Jezuicka 5 **przy Farze.** **Tel. 207.**

poleca **meble** i całkowite **wyprawy** **w wielkim wyborze po przystępnych cenach i na dogodnych warunkach.**

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Laurentowski w Poznaniu.